

GENÇ YAŞTA EVLİLİK KONUSUNUN HUKUKİ SORUNLARI VE ÇÖZÜM YOLLARI

İçindekiler

Giriş.....	1
Genç Evlilik Meselesi Nedir?	2
Basına Yansımış Bazı Örnekler.....	3
Olayın Hukuki Boyutu	10
Genç Evlilik Meselesinin Gündeme Geliş Süreci.....	11
Bu Sorunun Çözülmesine Kimler Engel Oluyor?.....	12
Hukukun Temel İlkeleri Bağlamında Genç Evlilik Konusu	13
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	15

Giriş

15 Nisan 2020 tarihinde yürürlüğe giren “Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” içerisinde kısmi af olarak nitelendirebileceğimiz hükümler mevcuttu. Nitekim bu hükümlerin uygulanmasıyla 90 bine yakın hükümlü tahliye edildi. Bu kanundan özellikle toplumda “genç evlilik mağdurları” olarak nitelendirilen ve genç yaşta evlendikleri için kocaları yüksek cezalarla cezaevine atılan kadınların büyük bir beklentisi vardı. Ancak, mezkûr kanun cinsel suçları kapsam dışına bıraktığı için ve bu kesimin mağduriyetini gidermek için hazırlanan maddenin de taslak metne alınmamasıyla beraber mağdurların beklentisi sonuçsuz kaldı. Kanaatimizce cinsel suçların kapsam dışına bırakılması isabetli iken, genç evlilik mağdurlarına yönelik bir düzenlemenin olmaması isabetsiz olmuştur. Genç evlilik mağdurları birçok platformda yaşadıkları sıkıntıları dile getirmelerine rağmen bu konuda bir düzenlemenin yapılmamış olması bu mağduriyetin devam edeceğini gösteriyor.

Bu konu, başta aile kurumunu etkilediği için üzerinde önemle durulmayı hak ediyor. Zira verilen cezalardan maddi ve manevi olarak başta anne ve çocuklar etkileniyor. Aile kurumunun 1982 Anayasası tarafından düzenlenmesi ve bu konuda devlete pozitif yükümlülük getirmesine rağmen devlet tarafından bu meselenin çözüme kavuşturulmaması da yine eleştiri konusudur.

Toplumun dinine, sosyolojisine ve beklentilerine aykırı olan bu durumun çözüme kavuşturulması çocukların geleceği, ailenin korunması ve evlilik birliğinin devamı açısından büyük bir öneme haizdir. Bu çalışmanın amacı genç evlilik konusuna dikkat çekmek, sorunun boyutlarını ortaya koymak ve soruna çözüm önerileri sunmaktır.

Genç Evlilik Meselesi Nedir?

Mesele, aralarında dini nikâh akdetmiş taraflardan özellikle kız tarafının Türkiye'de olağanüstü evlilik yaşı olan 16 yaşından küçük olması ve daha sonra kurulan ailenin çocuk sahibi olmasıyla olayın soruşturmaya daha sonrasında kovuşturmaya tabi olmasından ibarettir. Bu kovuşturma sonucunda da erkek olan eşler hakkında cinsel istismar suçundan 8-15 yıl arasında değişen hapis cezalarına hükmedilmesi ve bunun Yargıtay'ca onanması ise toplumda tartışılan asıl mevzudur. Yargılama süresinin 5-10 sene sürmesi de olayın ayrı bir boyutu; çünkü hüküm kesinleşinceye kadar bahse konu taraflar 20 yaşını aşan ve birkaç çocuk sahibi birer aile olmaktadır. Tabi bu noktadan itibaren bu sorunun çözümü yasama organının omuzlarında olup tartışmalar da bu bağlamda ideolojik çekişmeler içerisinde de düğümlenmektedir.

Konu şu ana kadar iktidar partisi ve daha sonrasında ana muhalefet partisi tarafından çözülmek istendiyse de mutabakat sağlanamayıp başarılı olunamadı. En son ceza infaz düzenlemesiyle tekrar gündeme gelen bu mevzu toplumun bir kesiminin "tecavüzcülere af geliyor" söyleminden de nasibini aldı. Son olarak Ak Parti Afyon Milletvekili Ali Özkaya sosyal medya hesabından "..1938'den 2002'ye kadar 64 yıl evlilik yaşı 14 iken bir anda 16 oldu. Toplumun binlerce yıllık geleneğinin bir günde değişeceğini düşünen Bilim(!) Hocaları, hiçbir onarıcı adalet kurumu koymadan kanun tasarısı hazırladı. Çocuklar ailelerinin ve kendilerinin rızası ile evlendi. Çocuk sahibi oldu, mutlu yuva kurdular. Aradan 5-10 yıl sonra 8-15 yıl arasında hapis cezaları geldi. Eş, anne, baba ve aile hapiste, ama gelin ve çocukları çaresiz tek başına kaldı. Devlet 16 yaşına gelince bunlara evlenme cüzdanı da verdi. Resmî olarak eşi olan kişi, çocuk istismarcısı diye hapse girdi. Neden, 90 yıllık TCK değişmesi sonucu 20 maddelik cinsel suçlar 4 maddeye indirilmiş ve hepsi de cinsel dokunulmazlık suçu olmuş. Çünkü Bilim(!) öyle istemiş. Yaklaşık 3.000 ailede yıllardır eş ve çocuklar babasının haptisten çıkıp mutlu ailesine dönmesini bekliyor. Cebir, şiddet, tehdit ve hilenin olmadığı ve ailelerin rızasına dayalı olarak devletin "evlilik" cüzdanı verdiğinin infazını durdurmak, toplumsal bir yarayı tedavi etmektir. Millete bu zulme sebep olanların bunu anlamasını beklemiyoruz, bari geçmişte yaptıklarından utanıp sussunlar." açıklamasında bulundu.

Basına Yansımış Bazı Örnekler

* **21 Kasım 2015 tarihli bir haberde**¹ Sivas'ta erken yaşta evlenen ve doğum yaptıkları sırada şikâyet edilmelerinin ardından açılan kamu davası sonucu eşleri cezaevine giren gelinler "af" bekliyor, denildi. Haberin detayında Rıdvan-Fadime Koç çiftinin 7 yıl önce evlendiği, Fadime Koç'un evlilik tarihi itibari ile 15 yaşında olduğu ve hâlihazırda çiftin 4 çocuklarının bulunduğu belirtildi. Rıdvan Koç'un 8 yıl 20 gün ceza aldığı belirtilen haberde Fadime Koç şunları söylemiş: "Biz evlendiğimizde dosyaya Fadime Koç'u mağdur olarak yazmışlar. Ben evlendiğimde mağdur değildim. Şu anda eşimi aldıkları içim mağdur oldum. Çocuklarım babasız kaldı, baba sevgisine muhtaç kaldılar. Baba şefkati, sevgisi arıyorlar. Anne olarak ben çocuklarıma bakamıyorum. Ben çocuklarımin yanında babaları olsun istiyorum. Çocuklarıma derslerini yaptırıyorum. Benim eşim başkasının namusuna bakmadı. Başka birine tecavüz mü etti? Şu anda cezaevinde. Benim eşim hiçbir suç işlemedi. Ben eşimi istiyorum Cumhurbaşkanına, Başbakanına buradan sesleniyorum. Bizlere yardım etsinler. Katile, hırsıza af geliyor bizlere de af gelsin. Biz sadece eşlerimizin yanımızda olmasını istiyoruz." denildi.

***21 Kasım 2015 tarihli aynı haberde** 14 yaşındaki kızla evlendiği için çocuk istismarından yargılanan ve 10 yıl 10 ay hapis cezası alan Murat Duman'ın eşi 2 çocuk annesi Zeynep Duman da mağdur olduklarını belirtip, "Küçük yaşta evlilik nedeniyle eşim 2 senedir cezaevinde. Biz af istiyoruz, yardım istiyoruz. Çocuklarımız babasız kaldılar. Ben eşimi istiyorum. Çocuklarım babalarını istiyor. Çocuklarımı okula gönderemiyorum. Babasız oldukları için ağlıyorlar. İki çocuğumun psikolojisi bozuldu" dediği aktarılıyor.

***23 Kasım 2016 tarihli başka bir haber**² ise şu şekilde: Kars'ın Arpaçay ilçesine bağlı Tomarlı köyünde yaşayan Elbistan Güler, Dilber-Burhanettin Karstarlı çiftinin kızı Canan'a aşık oldu. Canan ve Elbistan Güler 12 Eylül 2007 günü kaçırmaya karar verdi. Kızının ortadan kaybolması üzerine aile jandarmaya haber verdi. Kızının Elbistan Güler'e kaçtığını öğrenen ailenin izni ile yapılan düğünle dünya evine girdiler. Düğün sonrası gözaltına alınan Elbistan Güler 20 Eylül 2007'de tutuklanarak cezaevine kondu. 35 gün cezaevinde kaldıktan sonra tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılan Elbistan Güler hakkında Kars Ağır Ceza

---

¹<https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/sivas/erken-yasta-evlilik-magduru-gelinler-af-bekliyor-11074666> ET: 20.04.2020.

Mahkemesi'nde dava açıldı. Nüfusa yanlış kayıt yaptırıldığı ve nüfus kayıtlarına göre 1995 doğumlu olan Canan için Adli Tıp Kurumu 6'ncı İhtisas Kurulu'nda yaş tespiti istendi. İhtisas Kurulu Canan'ın kemik yaşının 1992 doğumlu olarak kayıtlı olduğunu belirtti. Ailelerin şikayetinden vazgeçmesine karşın kamu davasına dönüşen dosyada mahkeme 12 Kasım 2009 günü görülen karar duruşmasına Elbistan Güler'i 'çocuğun nitelikli cinsel istismarı' suçundan 6.5 yıl, 'kişiyi hürriyetinden yoksun kılma' suçundan ise 2.5 yıl olmak üzere toplam 9 yıl hapis cezasına mahkum etti. Aynı haberde Canan Güler şu ifadelerde bulunuyor: "Birbirimizi severek evlendik. Ben o zaman mağdur değildim ama şimdi mağdurum. Biz bir suç işlemediğimizi düşünüyoruz. O zaman böyle cezalar olduğunu bilmiyorduk. Sonradan öğrendik. 7 sene sonra ceza geldi. Çocuklarımız var. Biz mutluyduk. Bir huzursuzluğumuz bile yoktu. Şimdi ise çok huzursuzuz. 3 yıldır bizim ne çektiğimizi bir Allah bilir bir de ben bilirim. Kendi rızamla eşime kaçtım. Sevdiğim için mutlu olurum diye evlendim, ancak şimdi yuvamız dağıldı. O zaman mutluydum şimdi çok mutsuzum. O içeride ben dışarıda."

* 15 Haziran 2017 tarihinde “Erken yaşta evlilik mağdurlarından eylem” başlıklı haberde³ mağdurlar şu ifadeleri kullanmış: 15 yaşındayken evlenen Mahinur Bilmez, “Erken yaşta kendi rızamla severek evlilik yaptım. Eşime 7 yıl sonra, 7 yıl 7 ay hapis cezası verildi. Biz 3 bin 800 aileyiz. Bu cezalar bizi korumak için verilse de evlatlarımızı korumuyor. 9 bin çocuk şuan babasız büyüyor. Bizim menfaatimizi düşünerek verilmiş bu cezalar kesinlikle bizim menfaatimize değildir. Ben anne oldum eşim baba oldu. Eşim baba oldu diye cezaevine atılıyorsa ben de anne oldum o zaman beni de cezaevine atsınlar. Biz eşimle bu suçu ortak bitirelim. Hepimiz uzun yollardan geldik buraya biz mağduru. Biz devletten para yardımı beklemiyoruz. Eşlerimizi istiyoruz. Eğer eşlerimizi çıkartacak bir düzenleme yapılmayacaksa da bizi eşlerimizin yanına göndersinler. Biz de cezaevine girmek istiyoruz. Eşlerimizin tecavüzcülerle bir tutulmasını istemiyoruz. Benim eşim bana sahip çıktı. Beni korudu. Tamam, biz vakitsiz evlendik bir hata yaptık. Kesinlikle bunu reddetmiyoruz. Kesinlikle erken yaşta evliliğin önünün açılmasını istemiyoruz. Sadece bu mağdur ailelere bir düzenleme getirsinler istiyoruz” diye konuştu. Aynı haberin devamında 3 çocuk annesi Emine Erbaş ise “15 yaşında eşimle severek evlendim. Köy yerinde evlendik. O zamanlar bunun suç olduğunu bilmiyorduk. Suç olduğunu bilmeden erken yaşta evlendik. 10 sene sonra eşime 11 sene ceza verdiler. Ben 3 çocuğumla

²<http://www.karsguncel.com/bir-39-erken-yas-evlilik-magduru-da39--arpacay39-dan-2340h.htm> ET: 20.04.2020.

³<http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/erken-yasta-evlilik-magdurlarindan-eylem-761657> ET: 20.04.2020.

mağdur oldum. Ortada kaldım. Annemi babamı cezaevine attılar. İkizlerim, eşim içeri girdiğinde yeni doğmuştu. Şimdi 1 yaşındalar. Kardeşlerim, çocuklarım, kayınlarım hepimiz ortada kaldık mağduruz. 6 çocuğa bakıyorum. Ben kimseden para beklemiyorum. Sadece eşimi istiyorum” dedi.

Metris Cezaevine 2 çocuğu ile gelen Şennur Taş ise, “Benim 2 çocuğum var. Eşim şu an cezaevinde yatıyor. Bizim hiçbir suçumuz yok. Biz sevdik, evlendik. Biz devlet büyüklerimizden bu sorunun çözülmesini bekliyoruz. Eşlerimiz cezaevinde tutulacaksa o zaman bizi de yanlarına alsınlar. Biz küçük yaşta evlendiyseniz onlar da küçük yaşta evlendi. Biz eşimle gayet mutluyduk. Yuvamız vardı. Nikâhımız var. Çocuklarımız var. Çocuklarım okula gidemiyor. Yüzleri gülmüyor. Ben bu bayramda çocuklarımın yüzü gülsün istiyorum” dedi.

*24 Aralık 2017 tarihli bir haberde⁴ ise "Sakarya'nın Karapürçek ilçesinde 2011 yılında 17 yaşındaki Günay ile 14 yaşındaki Yeşim Küçük dini nikâhla evlendi. Aynı yıl hamile kalan Yeşim Küçük, Adapazarı Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesinde doğum yaptı. Doktor, Yeşim'in 18 yaşından küçük olması nedeniyle hastane polisine haber verdi. Doğum sonrası damat Günay Küçük için 'cinsel istismar' suçlamasıyla kamu davası açıldı. Mahkeme sürerken 18 yaşını dolduran Yeşim ve Günay çifti 2014 yılında resmi nikâh kıydı ve bir çocukları daha oldu. Mahkemenin sonuçlanması sonrasında aile kararı temyiz ettirmek için Yargıtaya başvurdu. Yargıtay, dosyayı onaylanarak Günay Küçük'e 'cinsel istismar' suçundan 8 yıl 6 ay, babası Güngör Küçük ve kayınpederi Ramazan Çil'e ise 'cinsel istismara yardım ve yataklık' suçundan 4 yıl 4 ay hapis cezası vererek Ferizli Cezaevi'ne gönderdi." denildi.

*17 Ağustos 2018 tarihli bir haberde⁵ ise "Sivas'ta erken yaşta biriyle evlendiği için tutuklanan eski uzman çavuş Levent Tan (29), 4 yıl 8 ay hapis cezası yattıktan sonra denetimli serbestlikle bugün tahliye oldu. Tan'ı evde bekleyen çocukları ve eşi sevinç gözyaşı döktü. Sivas'ta Fatih Mahallesi'nde oturan Levent Tan, 2006 yılında 17 yaşındayken, Adana'nın Kozan ilçesinde lise eğitimini sürdürürken tanıştığı 14 yaşındaki Leyla Mutlu'ya âşık oldu. Levent Tan, o dönem kendisinden 3 yaş küçük Leyla Mutlu ile resmi nikâhsız birlikte yaşamaya başladı. 1 yıl sonra çiftin Muhammet Akın adını verdikleri çocukları dünyaya geldi. Leyla Mutlu, 2008 yılında

⁴<https://www.iha.com.tr/haber-erken-yasta-evlilige-aile-boyu-hapis-cezasi-698719/> ET: 20.04.2020.

⁵<https://www.meydannet.com/haber/kucuk-yasta-evlilik-magduru-eski-uzman-cavus-tahliye-oldu-68815.html> ET: 20.04.2020.

aldığı ağrı kesici ilaçtan zehirlenince Numune Hastanesi'ne kaldırıldı. Buradan Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Acil Servisi'ne sevk edilen Leyla Mutlu'yu muayene eden doktor, nikâhsız evli olduğunu öğrenince 'küçük yaşta evlilik nedeniyle bunalıma girerek intihar girişiminde bulunduğu' şüphesiyle durumu hastane polisine bildirdi ve soruşturma başlatıldı. Levent Tan hakkında, 'çocuğun zincirleme nitelikli cinsel istismarı' suçundan dava açıldı. Sivas 2'nci Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen dava, 6 Ekim 2009 tarihinde sonuçlandı. Mahkeme Levent Tan'a, 8 yıl 4 ay hapis cezası verdi." ifadeleri kullanıldı.

*7 Eylül 2018 tarihli bir başka haberde⁶ Burcu Yılmaz çocuklarıyla birlikte ortada kaldığını ifade ederek, "13 yıl önce bir evlilik yaptım, 13 yıl sonra eşimi hapse attılar. Biri yüzde %50 özürlü 3 çocuğumla ortada kaldım. Eşim bugüne kadar beni hiç mağdur etmedi, gerektiğinde hamallık yaptı bize baktı, şimdi ben ne yapacağım." dedi.

Kirada oturduğunu üç çocuğuna bakmaya çalıştığını, kadın başına elektrik ve kira parasını ödeyemediğinden dert yanan Burcu Yılmaz, "Eşimin ailesi var ama yaşlılar bize bakacak durumda değiller, ben çocuklarım ile birlikte ortada kaldım, komşuların yardımıyla yaşamaya çalışıyoruz. Benim maddi bir talebim yok benim tek istediğim kocamın serbest bırakılması. Benim kocamı, çocuk katilleri ile tecavüzcülerle bir tutuyorlar. Kocam beni hiçbir zaman mağdur etmedi. Ben onunla severek, isteyerek evlendim. Buradan Milletvekillerimize, Bakanlarımıza, Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a sesleniyorum. Biz mağdur olduk. İsteğimiz sadece kocam Umut Yılmaz'ın hapishaneden çıkarılması. Ben artık sevinç gözyaşları dökmek istiyorum." şeklinde konuşarak yaşadığı mağduriyetin biran önce çözüme kavuşturulmasını ve eşinin serbest bırakılmasını istedi.

*11 Eylül 2018 tarihli bir haberde⁷ ise "Aydında erken yaşta evlenen ve doğum yaptıkları sırada şikâyet edilmelerinin ardından açılan kamu davası sonucu eşleri cezaevine giren kadınlar af bekliyor. İncirliova'nın Acarlar Mahallesinde 7 yıl önce 15 yaşında evlenen ve bu evlilikten 2 çocuğu olan Seher Kuskan'ın (22) eşi Gökhan Kuskan (28) açılan kamu davası sonucu çocuk istismarından yargılanarak cezaevine girdi. 10 yıl 10 ay ceza alan ve 1 yıldır cezaevinde bulunan Gökhan Kuskan'ın çocukları, babalarının cezaevinden çıkacağı günü

⁶<http://www.yenigazeteipsala.com/erken-yasta-evlilik-magduru-kadin-cocugu-ile-ortada-kaldi-h693.htm> ET: 20.04.2020.

⁷<https://www.sesgazetesi.com.tr/haber/2820527/erken-yasta-evlilik-magduru-kadinlar-af-bekliyor> ET: 20.04.2020.

sabırsızlıkla bekliyor." denildi.

Haberin devamında ise 15 yaşındaki kızla evlendiği için çocuk istismarından yargılanan ve 10 yıl sonra toplam 11 yıl hapis cezası alan Ersin Demir'in eşi 3 çocuk annesi Necla Demir de mağdur olduklarını belirterek, "2009 yılında eşimi ben kaçırdım. Daha sonra ilk çocuğumuz dünyaya geldi. Babam şikâyetini geri çekse de kamu davası açıldı. Biz birbirimizi çok seviyoruz. Eşim benim annem, babam, kardeşim, her şeyim oldu. Şimdi cinsel istismar diye açılan dava nedeniyle cezaevinde. Benim ondan başka kimsem yok. Çocuklarım babasız kaldı. Onlara kim sahip çıkacak? Biz hırsızlık yapmadık, adam öldürmedik, sadece yuva kurduk. Biz şimdi kime sığınacağız? Yasa çıkaracaktınız bizim gibi mağdurlara, söz vermiştiniz Cumhurbaşkanım" diyerek gözyaşı döktü. Babaları cezaevinde olan çocuklar ise "Babalarımızı çok özledik. Onlara kavuşmak istiyoruz" dediler.

*26 Kasım 2018 günü gazeteci Hilal Kaplan ise köşeyazısında⁸ şunları yazdı: Emine, 15 yaşındayken 18 yaşındaki Levent Karakaya'ya âşık oluyor. Ailesi erken yaşından ötürü evliliğe izin vermeyince kaçarak dinî nikâh kıyıyorlar. Emine'nin annesi şikâyetçi oluyor. Ancak kızının rızasını görüyor ve aile büyükleri de araya girince şikâyetini geri çekiyor. Fakat devlet, bu süreçte iki çocuğu da olan çiftin yakasına yapışıyor. Evliliklerinin üzerinden 9 yıl geçtikten sonra, konuyu kamu davası olarak ele alıp, Levent'i yargılıyor. Levent tutuklanarak hapse atılıyor, Emine iki çocuğu ile ortada kalıyor. Kirayı ödeyemeyince ailesinin yanına geliyor. Eşini cezaevinde ziyaret ettiği bir gün, çıkış kapısının orda yere yığılıyor. Üzüntüden felç geçiriyor ve sol tarafı tutmuyor. Günler sonra da hastanede vefât ediyor. Baba cezaevinde, anne mezarda; çocuklar hem yetim hem öksüz. Bir yasa daha ne kadar toplum hayatından ve ailenin muhafazasından uzak olabilirse, işte öyle...

*25 Ocak 2019 tarihli bir başka haberde⁹ ise "Denizli'nin Pamukkale ilçesi Goncalı Mahallesi'nde yaşayan Seda Akkuş (24), 2009 yılında 14 yaşındayken Bahtiyar Akkuş (33) ile kaçarak dini nikâh ile birlikte yaşamaya başladı. Seda'nın annesi Zeynep Özdemir (68) ise kızının küçük yaşta evlenmesini istemediği için savcılığa suç duyurusunda bulundu. Davanın devamında Seda ve Bahtiyar çiftinin çocukları olması üzerine anne Zeynep Özdemir şikâyetini

⁸<https://www.sabah.com.tr/yazarlar/hilalkaplan/2018/11/26/erken-evlilik-ve-suresiz-nafaka-magdurlari> ET: 20.04.2020.

⁹<https://kazete.com.tr/haber/erken-evlilik-magduru-kadin-firardaki-kocasina-af-istiyor-58744> ET: 20.04.2020.

geri çekti ancak Bahtiyar Akkuş'a açılan kamu davası devam etti. Bu süreçte Bahtiyar Akkuş, bir kez tutuklanıp ardından tahliye edildi. 2014 yılında sonuçlanan davada, resmi nikâh da kıydığı eşi Seda Akkuş'dan 4 çocuğu bulunan Bahtiyar Akkuş, çocuğa cinsel istismar ve kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma suçlarından toplam 21 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Ceza, Bahtiyar Akkuş'un dava sırasındaki tutum ve davranışlarının yararına takdiri indirim nedeni kabul edildiğinden 19 yıl 9 ay 14 güne düşürüldü. Yargıtaya giden dosyada ceza, yaklaşık 4 ay önce onandı. Bahtiyar Akkuş'un o tarihten beri kaçak yaşadığı öğrenildi." ifadeleri geçiyor.

*29 Eylül 2019 tarihli bir ropörtaajda¹⁰ "Ben Şükriye Orhan. Evliyim ve 4 çocuğum var. Ben 26 eşim 31 yaşında. 2007 yılında tanıştım eşimle. Bir yıl kadar görüştük. O dönemlerde ben 15 eşim 20 yaşındaydı. Ailem, evlenmemize izin vermediği için kaçmak zorunda kaldık. Ailem önce eşimden şikâyetçi oldu, sonrasın da eşime olan sevgimin büyüklüğünü anlayarak şikâyetlerini geri çektiler. 17 yaşında resmi nikâhımız kıyıldı. Bir yuva kurduk. Dört tane evladımız oldu. Kendi çabamızla geçinip gidiyorduk. Mutluyduk, huzurumuz vardı. Eşimin tutuklanmasıyla hayatımız bir anda alt üst oldu. Eşim beş yıldır cezaevinde. Ve çıkmasına daha beş yıl var. Yani toplamda on yıl tecavüz suçlamasıyla ceza aldı. Ve ne acıdır ki, eşim, gerçek tecavüzcülerle aynı havayı soluyor. Evlatlarım babasız büyüyorlar. Ve ben kadın başıma hem annelik hem babalık yapıyorum. Mahinur hanımın da dediği gibi, biz kadınlar gerçekten yorulduk. Ve adalet istiyoruz." ifadeleri geçiyor.

Ropörtaajın devamında ise "Ben Celile Çukur. Eşim Emre Çukur'la üç yıllık evliyiz. 14 yaşında kaçarak evlendik. Ailem'in şikâyeti üzerine eşim tutuklandı. Daha sonra ailemle barıştık ve ailem şikâyeti geri çekti. Eşim 18 ay cezaevinde yattı ve tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı. Tam hayatımızı yeni yeni düzene sokmaya başlamışken kamu davası tüm düzenimizi yıkıp geçti. Geçtiğimiz Haziran ayında eşim, işyerinden apar topar alınarak cezaevine konuldu. Ve toplamda 10 yıl 10 ay 15 gün ceza verildi. Oğlum henüz bir yaşında. O nedenle çalışmıyorum. Evime bakmak zorundayım. Eşime de ayrıca bakmak zorundayım. Benim ondan, onun da benden başka kimsesi yok. Ben de arkadaşlarım gibi adalet istiyorum. Oğlum yürümeye başladığında ilk babasına koşsun istiyorum. Eşime yüklenen tecavüzcü damgası silinsin istiyorum." ifadeleri geçiyor.

---

¹⁰<https://www.oncevatan.com.tr/roportaj/erken-yasta-evlilik-magduru-kadinlar-h143493.html> ET: 20.04.2020.

Olayın Hukuki Boyutu

Türk Ceza Kanunu 102-105 maddeleri arasında "cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar" düzenlenmektedir. Konumuz açısından TCK'nın 103. maddesinde düzenlenen "çocuğun cinsel istismarı" suçunun ve kanunun 104. maddesinde düzenlenen "reşit olmayanla cinsel ilişki suçunun" kapsamının bilinmesi gerekmektedir. Kanun metinlerine baktığımızda:

Çocukların cinsel istismarı

Madde 103- (Değişik: 18.6.2014-6545/59 md.) (1)

(1) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Mağdurun on iki yaşını tamamlamamış olması hâlinde verilecek ceza, istismar durumunda on yıldan, sarkıntılık durumunda beş yıldan az olamaz. Sarkıntılık düzeyinde kalmış suçun failinin çocuk olması hâlinde soruşturma ve kovuşturma yapılması mağdurun, velisinin veya vasisinin şikâyetine bağlıdır. Cinsel istismar deyiminden;

a) On beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,

b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar, anlaşılır.

Reşit olmayanla cinsel ilişki

Madde 104- (1) Cebir, tehdit ve hile olmaksızın, on beş yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunan kişi, şikâyet üzerine, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

şeklinde düzenlenmektedir.

Tabi salt kanun metnini okuyup bu böyledir demenin hukukçuluk değil hukuk teknikerliği olduğunu bilmeliyiz. Çünkü icrai veyahut ihmali bir hareketin suç olarak değerlendirilmesi için "tipikliğe" uygun olup olmadığı, "suçun maddi-manevi unsurlarını" içerip içermediği, nihayetinde "hukuka aykırılık" yönünden incelenmesini gerekli kılmaktadır. Konuyu

biraz daha anlaşılır kılmak adına şunlar söylenebilir: Suçun manevi unsuru, işlenen fiil ile fail arasındaki psikolojik bağ olarak tarif edilmektedir. Bu kapsamda kast veya taksir ayrı ayrı değerlendirilmelidir. Türk Ceza Kanununun 21. maddesine göre kast, suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir. Bu bağlamda tarafların cinsel istismar suçunun unsurlarını bilerek ve isteyerek gerçekleştirmediği göze çarpan ilk husus. Tarafların basına yansıyan tarafıyla kanunun cinsel istismar kapsamına aldığı davranışları aile olmak kapsamında değerlendirdikleri açıktır. Basına yansıyan röportajlarında böylesi bir cezayı şaşkınlıkla karşıladıkları da anlaşılmaktadır. Konu da bu noktadan itibaren Türk Ceza Kanununun "Hata" başlığı altında düzenlenen 30. maddesinin 4. fıkrası kapsamına girmektedir. Bu fıkra, "işlediği fiilin haksızlık oluşturduğu hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, cezalandırılmaz." demektir. Yine TCK madde 4'te ceza kanununu bilmemek mazeret sayılmaz demektir. Doktrinde madde 4 ve madde 30/4 ün uygulamasının nasıl olacağı tartışmalıdır. Nihayetinde konu kapsamındaki erkek eşler hata hükümlerinden yararlandırılmadan 8-15 yıl arasında değişen hapis cezalarına çarptırılmışlardır. Bu bağlamda dosya kapsamı bilinmeden hâkimlerin hakkaniyete uygun karar verip vermediklerinin bilinmesi mümkün değildir. Ancak şu bir gerçektir ki, toplumun bir kesimi gelenekleri icabı evlilik yaşı hususunda kanunlara uymamış ve bundan dolayı mahkûm edilmiştir. Ara ara siyasilerden mağduriyetlerinin giderilmesi için çağrıda bulunmuşlarsa da feminist derneklerinin yasa yapıcılarla olan dirsek temasından olsa gerek bu çağrılar kayıtsız kalmıştır. Özellikle feministlerin ve de belli bir takım hukukçuların konuyu bir önceki Türk Ceza Kanunu olan 765 sayılı TCK'nın 423'üncü maddesinde belirtilen tecavüz sonrası yapılmış evliliklerin cezayı kaldırmasına benzetmesi ise konunun başka bir boyutudur. Buradan feministlerin tecavüz edildikten sonra yapılan evlilikler ile kaçma yoluyla bir araya gelen çiftlerin örf adetleri gereği dini nikâh kıyması ardından yaşanan cinsel ilişkiyi aynı kapsamda değerlendirdikleri anlaşılmaktadır. Oysaki eşleri ceza evine giren kadınların, eşlerinin tecavüzcü olması ihtimalinde eylemlerle ya da canlı yayınlarda onların hapisshaneden çıkmasını istemeleri durumu yaşanır mıydı diye düşünmek gerekir. Gazeteci Mehmet Akif Ersoy 03.12.2019'da bu durumu köşe yazısında¹¹: "Manzara ilginçti; erken yaşta evlendiği için kocası hapiste olan kadınlar eşlerine kavuşmak için meclis önünde eylem yapıyor; bazı dernekler de o kadınların haklarını savundukları gerekçesiyle tasarıya karşı

---

¹¹<https://www.haberturk.com/yazarlar/mehmet-akif-ersoy-2548/2546036-erken-yasta-evlilik-magdurlari> ET: 20.04.2020.

çıkıyordu." şeklinde beyan etmişti. Bu cümle meselenin karmaşasını ifade etme noktasında yeterlidir. Yine taraflar arasındaki yaş farkının bu kapsamda önem arz ettiğini bilmemiz gerekir. Tecavüzcüleri mağdurlardan ayıracak kıstas bu olmalıdır. Ancak feministler gibi bir toptancılık yapılmaması gerektiğini de belirtmiş olalım.

Genç Evlilik Meselesinin Gündeme Geliş Süreci

Erken yaşta evlilikler ile ilgili mecliste düzenleme yapılacağı söylemi ilk defa 2016 yılının Kasım ayında gündeme geldi. O dönemde Adalet Bakanı Bekir Bozdağ bir televizyon programında¹²: "Burada geçmişe dönük mağduriyetleri kaldırmak için bir defaya mahsus düzenleme yapılıyor. Geleceğe yönelik olarak ise kanun aynı yasaklarla işletilecek. Cinsel istismar suçunu işleyen kişi, halk tabiriyle 'tecavüzcü' mağdurla evlense dahi bu düzenlemeden yararlanamaz. Bu öneri tamamıyla cinsel istismar, halktaki ifadesiyle tecavüz fiiline muhatap olmayan aileleri kapsıyor." demişti. AK Partinin verdiği önerge CHP tarafından "tecavüz serbest bırakılıyor" söylemiyle toplumsal taban bulunca önerge komisyona geri çekildi. Daha sonrasında basına yansıyan haberlerden¹³ anlaşıldığı kadarıyla, CHP İzmir milletvekili Özcan Purçu'nun 11 ay öncesinden CHP Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın da 9 ay öncesinde böylesi bir sorunun çözülmesi gerektiğini ifade ettikleri ortaya çıktı. Sorun çözülemeyince ilerleyen yıllarda haberlerde cinsel istismardan dolayı hapse giren eşlerden bahsedilmeye devam etti. 2018 yılının Kasım ayına gelindiğinde ise CHP İzmir Milletvekili Atilla Sertel, küçük yaşta evlendiği için eşleri hapse atılan ve çocuklarıyla bir başına kalan kadınlarla Meclis'te basın toplantısı düzenledi. Bundan sonra sorunun çözüme kavuşacağına inanılsa da öyle olmadı. 2019 Aralık ayında hükümetin ikinci yargı paketiyle bu sorunu çözeceği şeklinde haberler çıktı. Ama böyle de olmadı. En son infaz düzenlemesine dâhil olacağı söylendiyse de erken evlilik mağdurları infaz düzenlemesi kapsamına da alınmadı. Alınmaması bir yana kapsama alınacağı söylemi sosyal medyada yine tartışmalara neden oldu.

¹²<https://www.memurlar.net/haber/626466/bozdag-dan-cinsel-istismar-duzenlemesi-aciklamasi.html> ET: 20.04.2020.

¹³<https://www.yenisafak.com/gundem/erken-evlilik-duzenlemesini-ilk-chp-gundeme-getirdi-2566715> ET: 20.04.2020.

Bu Sorunun Çözülmesine Kimler Engel Oluyor?

Bu sorunun çözülmesindeki en büyük engel Türkiye'deki seküler çevrelerdir desek yanlış olmayız. Bu seküler çevreler arasında da en çok göze çarpan kadın dernekleri ve feministler oluyor. Tüm topluma meseleyi kendi pencerelerinden okumaları yönünden baskı kuran bu çevrelerin propagandaları belli bir kesimde karşılık bulmuş gözüküyor. Toplumun kuşatacak bir bakış geliştiremeyen bu çevrelerin tüm toplumu da kendi kısıtlı çevreleriyle okudukları anlaşılmaktadır. Nihayetinde kadınların menfaati için çalıştıklarını söyleyenler, bu sorunun en büyük mağduru olan kadınları görmezden gelmekte ve en temel insani vasıflardan olan mağdurla empati yapma erdemini bile gösterememektedirler.

Bu kesimin hukukçular tarafından destek görmesi sorunun çözülmemesindeki diğer bir etkidir. Ekranlarda, derslerinde ve sosyal medya hesaplarında olaylara ideolojik yaklaşılmaması gerektiğini, adaletin tecelli etmesi için olaylara farklı yönlerden yaklaşılması gerektiğini belirten bu hocalar meseleye ne yazık ki kendileriyle çelişecek şekilde yaklaşmaktadırlar. Bu hukuk hocalarının sosyal medyadaki yaklaşımlarını, sosyal medya dilinde "trol" denilen kesimin yaklaşımından ayırt etmek zorlamıştır. Zira bu konuya; cezalandırmanın amacı, ailenin korunması, evlilik birliğinin devamı, çocukların menfaati ve hukukun temel ilkeleri gibi birçok açıdan yaklaşılması gerekirken bu hocalar sadece "tecavüzcülüğün önü açılıyor" şeklinde sloganlarla meseleye yaklaşmaktadır. Sorunun çözülmesini isteyen herkes, mağdurlar ile tecavüzcülerin ayrıştırılması gerektiğini savunurken bu kesimin bu şekilde yaklaşmasını anlamak mümkün değildir. Nitekim psikolog, hukukçu ve aile danışmanlarından oluşan bir kurulun bu konuda rahatlıkla bir ayırım yapacağı ortadayken salt "tecavüzcü" söylemiyle olayı çıkmaza sokmak bir hukuk sorunu olmaktan ziyade başka anlamlar içermektedir.

Bu meselenin çözülmemesindeki diğer bir engel ise siyasetin meseleye "oy kaygısı" olarak bakması, konunun sürekli bir şekilde tartışılmasına sebep olmasıdır. Bu tür meselelere toplumun dini, gelenekleri, sosyolojisi ve en önemlisi somut olay bağlamında değerlendirip adil olan neyse onu yapması gereken iktidarın meseleyi tepkilerden dolayı ertelemesi ise vicdanları zedelediği gibi hakkaniyete de uymamaktadır. Bu konuda sorunlarımızın çözüm yerinin siyaset olduğu unutulmamalıdır.

Hukukun Temel İlkeleri Bağlamında Genç Evlilik Konusu

Cezalandırmanın ödetme, önleme ve ıslah etme amaçları vardır. Cezalandırma, faile işlediği suçun bedelini ödettirir. Aynı zamanda faile uyguladığı tedbirlerle suçun tekrardan işlenmesini önler ve uygulanan tedbirlerin caydırıcılığı toplum psikolojisinde önleyici bir etki yaratır. Cezalandırmanın en önemli amaçlarından bir tanesi ise suçlunun ıslah edilmesidir. Günümüz ceza adalet sistemlerinin çoğunda ceza infaz rejimine hakim olan en temel ilke “suçlunun ıslah edilmesi” ilkesidir. Nitekim mevcut infaz rejimimizde, suçlunun ıslah edilmesi ve topluma yeniden kazandırılmasını¹⁴ en temel amaç olarak belirlemiştir. Bu kapsamda genç yaşta evlenen bir insana verilen ceza ile kişi ıslah edilmek yerine, cinsel suçlardan hüküm giymiş suçlularla aynı koşuhta bırakılarak kişiliğinin bozulmasına katkı sağlandığını söylemek güç değildir. Aynı zamanda cinsel suçlardan ceza almış bir kişinin bu sıfatla damgalandıktan sonra tekrardan topluma adapte olma olanağı çok düşüktür. Bu haliyle kişinin topluma yeniden kazandırılması şöyle dursun kişinin toplumla problemlili bir hale geldiği açıktır.

Cezalandırma ile birlikte faile uygulanan yaptırımlar mağdurun tatmin olmasını sağlar. Mağdurun daha fazla mağdur olduğu bir durumda ise adaletin tecelli ettiğini söylemek abesle iştiğal olur. Bu bağlamda genç yaşta evlenenlere verilen cezaların, cezalandırmanın ulaşmak istediği amaçlara hizmet etmediği ortadadır.

Genç evliler konusu, Anayasa’da düzenlenen “ailenin korunması ve çocuk hakları” başlıklı maddesine de aykırılık oluşturur. Anayasa’nın “Ailenin korunması ve çocuk hakları” başlıklı 41. Maddesi¹⁵ şöyledir:

“Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır.

Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilâtı kurar.

---

¹⁴5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 3. maddesinde “infazda temel amaç” başlığı altında: “Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı ile ulaşılmak istenilen temel amaç, öncelikle genel ve özel önlemeyi sağlamak, bu maksatla hükümlünün yeniden suç işlemesini engelleyici etkenleri güçlendirmek, toplumu suça karşı korumak, hükümlünün; yeniden sosyalleşmesini teşvik etmek, üretken ve kanunlara, nizamla ve toplumsal kurallara saygılı, sorumluluk taşıyan bir yaşam biçimine uyumunu kolaylaştırmaktır” hükmüne yer verilerek, genel ve özel önlemeye verilen önem ile suçlunun ıslahı vurgulanmıştır.

¹⁵<http://www.anayasa.gen.tr/1982ay.htm> ET: 20.04.2020.

Her çocuk, korunma ve bakımdan yararlanma, yüksek yararına açıkça aykırı olmadıkça, ana ve babasıyla kişisel ve doğrudan ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir.

Devlet, her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır.”

Genç evlilik konusunda evin erkeğinin cezaevine atılmasıyla anne, aile ve çocukların zarar gördüğü aşikârdır. Nitekim basına verilen demeçlerden de mağdurların maddi ve manevi sıkıntılar yaşadıklarını görmekteyiz. Devletin ilgili organlarının, bu Anayasa maddesini göz önünde bulundurarak olaya daha aklîselim yaklaşımları gerekmektedir.

Af kurumu, ceza kurumu ile birlikte toplumun refah ve huzuruna hizmet eder. Birbirine zıt bu iki kurumun aynı amaca hizmet etmesi, yerinde ve doğru uygulanmasına bağlıdır. Özellikle af kurumunun faydalarından bir tanesi de genel ve soyut olan hukuk normlarının somut olaya uygulanırken ortaya çıkardığı haksızlıkları gidermesidir. Dolayısıyla bir önceki ceza kanunundan farklı düzenlemeler içeren 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun uygulamada meydana getirdiği haksızlıkların af kurumu işletilerek giderilmesi toplumun huzur ve refahı açısından isabetli ve ceza adalet sistemine daha uygun olacaktır.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Konumuz kapsamında yapabileceğimiz ilk değerlendirmemiz verilen örneklerden anlaşılacağı üzere söz konusu kişileri cinsel istismar suçu hükümlüleri ile aynı kategoride değerlendirmenin yerinde olmayacağıdır. Zira genç evlilikler meselesinde iradeyi etkileyen bir durum olmaksızın tamamen tarafların özgür iradeleriyle aile kurmaları söz konusudur. Bu cezanın uygulanması oturmuş aile düzeni göz önüne alındığında eziyetten başka bir anlam ifade etmeyecektir. Bu kişileri cezalandırmanın genel önlemeyi sağlamak kapsamında cezalandırılabilmesi ise ailelerin mağduriyeti göz önünde bulundurulduğunda anlamsız kalacaktır.

Onarıcı hukuk kurumlarıyla meseleye yaklaşılması gerekmektedir. Ancak bu noktada da cinsel istismar suçunun faili ile aile sahibi kişileri birbirinden ayırmanın önemi büyüktür. Bu husus bir taraftan gerçek suçlular için kanunu dolanma anlamına gelmemelidir. Bu konuda psikolog ve aile danışmanlarından oluşan bir kurul ile kimin tecavüzcü olduğu ve kimin aile

sahibi olduğu rahatlıkla anlaşılabilir. Nihayetinde ailenin maslahatı için bir düzenlemeye gidilmesi gerektiği açıktır. Bu meselenin siyasi bir tarafı olmadığını da iktidar partisi ve de ana muhalefet partisinin girişimlerinden anlamak gerekir. Toplumun bir kesiminin özellikle feministlerin propaganda gücünün etkisiyle toptancı yaklaşılmaması önem arz etmektedir. Bu yaklaşım olaya akliselikle yaklaşmayı engellediği gibi mağduriyetin giderilmesini de engellemektedir. Son zamanlarda ısrarla aile ve şiddet kavramlarını, aile ve tecavüz kavramlarını beraber kullanmayı adet edinenlerin toplumun yarınları için nasıl bir kötülük yaptıklarının herkes tarafından görülmesi gerekmektedir. Doğrunun yanlıştan, eğrinin büğlüden ayrılması ise özellikle bu mevzuda toplumun ortak temennisi haline gelmiştir.

